

PIDMIZPP00FQZQL

48376/ENV/16

13.07.2016

Ing. Slavík, Ph.D.

Ing. Herberková

Pracovní podklad k některým problematickým okruhům základní zprávy

Úvod

Na jednání pracovní skupiny Kraje a integrovaná prevence 18.06.2014 byla prezentovaná přednáška Základní zpráva – zkušenosti a aktualizace a související dokument, zpracovaný Ministerstvem životního prostředí (MŽP). Tento dokument byl určen účastníkům jednání i dalším pracovníkům Krajských úřadů, shrnoval obsah prezentace a poskytoval přehled o řešených tématech k problematice základní zprávy na MŽP. Na základě četných dotazů ze strany veřejnosti, provozovatelů a zpracovatelů základní zprávy byl dokument upraven a dán k dispozici veřejnosti prostřednictvím informačního systému integrované prevence.

Úkolem podkladu je vyjasnit některé otázky ve vztahu k dotčeným ustanovením zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečišťování, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů, vyhlášce č. 288/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o integrované prevenci a Metodickému dokumentu k základní zprávě zveřejněného ve Věstníku MŽP (ročník XIII - září, říjen 2013 - částka 9,10) v rámci potenciálních diskusí mezi provozovateli zařízení v režimu integrované prevence a povolujícími úřady.

Metodický dokument k základní zprávě byl v červenci 2016 aktualizován vzhledem ke změnám legislativních předpisů. Úplná verze metodického dokumentu je zveřejněna ve Věstníku MŽP a je dostupná i na webových stránkách www.mzp.cz/ippc.

1. STANOVISKA MŽP K NUTNOSTI ZPRACOVAT ZÁKLADNÍ ZPRÁVU

Povinnost zpracovat základní zprávu si vyhodnocuje provozovatel sám na základě existujících dokumentů k provozu zařízení. Hodnocení zpracovává provozovatel primárně pro svoji potřebu. V případě, že provozovatel dojde k závěru, že není potřeba zpracovávat základní zprávu, měl by být připraven svůj závěr doložit povolujícímu orgánu zároveň s ohlášením plánované změny zařízení nebo podáním žádosti o změnu integrovaného povolení. Ověření povinnosti zpracovat základní zprávu lze předběžně konzultovat s příslušným povolujícím úřadem.

Povolující orgán může dále ověřit, zda provozovatel má povinnost zpracovat základní zprávu v rámci přezkumu podle § 18 odst. 6 písm. a) zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo životního prostředí provádí v souladu se zákonem o integrované prevenci metodickou činnost. V případě nejasností se vyjadřuje k aplikaci § 4a zákona o integrované prevenci, příslušných částí vyhlášky č. 288/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o integrované prevenci, a související metodiky. Ministerstvu nepřísluší vydávat stanoviska ke zpracování základní zprávy analogicky jako stanoviska v pochybnostech při určování činnosti podle přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci.

K problematice základní zprávy se odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence (OPVIP) vyjadřoval v pěti oficiálních stanoviscích (aktuálně je zpracováváno šesté). Reagovali jsme tak na žádosti jak provozovatelů, tak i poradenských subjektů.

- 1) První stanovisko bylo zpracováno již v listopadu roku 2013 pro poradenský subjekt, který se obecně tázal na povinnost provozovatele **sklárky tuhého komunálního odpadu anebo sklárky nebezpečného odpadu** zpracovat základní zprávu.

Ve stanovisku MŽP bylo odkázáno na § 4a zákona o integrované prevenci, který uvádí, že povinnost zpracovat základní zprávu se odvozuje od používání, výroby nebo uvolňování relevantních nebezpečných látek definovaných v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008, o klasifikaci, označování a balení látek a směsí – tam je také stanoveno v čl. 1 odst. 3, **že odpady nejsou látkou, směsí ani předmětem ve smyslu článku 2 tohoto nařízení.**

Přesto Metodický dokument k problematice základní zprávy říká, že se povinnost zpracovat základní zprávu aplikuje v omezeném rozsahu i na oblast odpadů, a to pokud v předmětném zařízení dochází k využívání odpadů ve smyslu definice § 4 odst. 1 písm. r) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů (zákon o odpadech), ve znění pozdějších předpisů.

Obecně se nejedná o využití ve smyslu § 4 odst. 1 písm. r) zákona o odpadech a provozovatel sklárky tuhého komunálního odpadu anebo sklárky nebezpečného odpadu **nemá povinnost zpracovat základní zprávu.**

V rámci stanoviska byla řešena i problematika **průsakových vod ze skládek**, které mohou ovlivnit kvalitu půdy a podzemní vody, a které jsou uvedeny ve vyhlášce

č. 381/2001 Sb., Katalog odpadů, ve znění pozdějších předpisů¹, jako odpad skupiny 19 07. Průsakové vody lze tedy vyhodnotit jako odpad, kdy dochází k využití odpadu (zkrápění skládky průsakovými vodami), v tomto případě se ovšem nejedná o výrobek, a není naplněna podmínka podle Metodického dokumentu k problematice základní zprávy a nevzniká povinnost zpracovat základní zprávu.

Pokud provozovatel vyhodnotí průsakové vody jako odpadní vody podle § 38 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, není splněno jedno ze 4 kritérií uvedených v Metodickém dokumentu k problematice základní zprávy odkazující na závadné látky podle zákona o vodách, protože závadné látky dle § 39 odst. 1 zákona o vodách „jsou látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami, a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod“, provozovatel tak **nemá povinnost zpracovat základní zprávu**.

- 2) Na první stanovisko navazovala žádost o stanovisko k povinnosti zpracovat základní zprávu v případě, že provozovatel zařízení pro nakládání s odpady kategorií ostatní i nebezpečný (řízená skládka odpadů) provozuje na skládce 5000 litrovou nádrž na motorovou naftu pro provoz mobilní skládkové techniky.

V případě, že skladování pohonných hmot není hlavní činností v zařízení, nicméně je nezbytnou podmínkou k zajištění provozu mechanismů sloužících k dílčím technologickým operacím souvisejícím s průmyslovou činností uvedenou v příloze č. 1 zákona o integrované prevenci, jedná se o přímo spojenou činnost podle § 2 písm. a) zákona o integrované prevenci. Na přímo spojenou činnost se vztahují veškeré povinnosti, které se podle zákona o integrované prevenci týkají zařízení jako takového.

Sklad pohonných hmot, provozovaný jako přímo spojená činnost dle § 2 písm. a) zákona o integrované prevenci, naplňuje parametry uvedené v Metodickém dokumentu k problematice základní zprávy, a dochází k nakládání s nebezpečnými látkami v souvislosti s přímo spojenou činností. Provozovatel zařízení pro nakládání s odpady kategorií ostatní i nebezpečný, které obsahuje i sklad pohonných hmot s motorovou naftou, splňující výše uvedená kritéria, má povinnost zpracovat základní zprávu.

Dále je ve stanovisku MŽP řešena problematika získávání dat a informací pro zpracování základní zprávy s ohledem na specifický charakter provozované činnosti a možné poškození ochranných prvků skládky. Je možné využít existujících dokumentů týkající se znečištění půdy a podzemních vod.

Počáteční stav území (popis hydrogeologických a geologických poměrů), ve vztahu k půdě, požadovaný v kapitole 6. přílohy č. 2 vyhlášky 288/2013 Sb., lze identifikovat podle žádosti o povolení provozování skládky podle § 1 odst. 2 písm. c) vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. K identifikaci možné kontaminace podzemních vod pro základní zprávu lze využít monitorování průsakových a případně i povrchových vod. S ohledem na omezenou využitelnost základní zprávy v tomto případě a zajištění provozní bezpečnosti skládky je akceptovatelné vycházet z reálně dostupných dat. Provozovatel předmětného zařízení

¹ Dne 1. dubna 2016 nabyla účinnosti vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů, která nahrazuje původní vyhlášku č. 381/2001 Sb., Katalog odpadů. Tato změna nemá dopady na věcný text.

by měl přesto disponovat dostatečnými informacemi pro zpracování základní zprávy podle požadavků uvedených ve vyhlášce č. 288/2013 Sb.

Vzhledem k charakteru skládkování nelze očekávat návrat území do původního stavu ve smyslu požadavků § 15a odst. 3 (pokud byla základní zpráva zpracována před založením skládky a/nebo její části). V případě skládek se využívá závěrečné části uvedeného ustanovení, týkající se zohlednění technické proveditelnosti případných opatření, a jsou tudíž ukládána opatření primárně ve vztahu k regulaci, izolaci nebo snížení nebezpečných látek v místě provozu zařízení. V souvislosti s tím upozorňujeme, že v případě skládek se za ukončení provozu podle § 15a zákona o integrované prevenci považuje ukončení třetí fáze provozu skládky ve smyslu § 4 písm. l) zákona o odpadech.

- 3) Provozovatel zařízení kategorie 2.4. přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci, provozuje jako přímo spojenou činnost i dvě nádrže Bencalor s maximální kapacitou 10 – 16 t nafty.

Sklad pohonných hmot, který splňuje výše uvedená kritéria zveřejněné v Metodickém pokynu k problematice základní zprávy, provozovaný jako přímo spojená činnost dle § 2 písm. a) zákona o integrované prevenci, zakládá povinnost zpracovat základní zprávu.

- 4) Obdobný dotaz jako druhý dotaz poradenského subjektu vznesl i provozovatel zařízení kategorií 5.1., 5.4., 5.5. přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci. Stanovisko MŽP se opět odkazovalo na fakt, že sklad pohonných hmot, provozovaný jako přímo spojená činnost dle § 2 písm. a) zákona o integrované prevenci, naplňuje parametry uvedené v Metodickém pokynu k problematice základní zprávy, a dochází k nakládání s nebezpečnými látkami v souvislosti s přímo spojenou činností.
- 5) Dalším zpracovaným výkladem k problematice základní zprávy je výklad pro provozovatele kategorie 6.6.b přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci. V areálu zařízení společnosti je situována čerpací stanice nafty typu Bencalor NN25, jejímž vlastníkem je tazatel, ovšem od června 2013 je čerpací stanice v užívání jiné společnosti na základě nájemní smlouvy. Tazatel si zajišťuje nezbytnou dopravu spojenou s provozem zařízení formou služeb.

Oprávněnou osobou ve věci zajištění zpracování základní zprávy je provozovatel zařízení, čili v případě provozu čerpací stanice jako samostatné stacionární technické jednotky, ve které neprobíhá žádná z činností uvedených v příloze č. 1 zákona o integrované prevenci a nebylo pro ni dobrovolně požádáno o vydání integrovaného povolení, nevzniká provozovateli tohoto zařízení (čerpací stanice) povinnost zajistit zpracování základní zprávy, jelikož provoz dotčeného zařízení nespadá pod režim integrované prevence.

Předmětná čerpací stanice je stále uvedena v integrovaném povolení tazatele provozovatele zařízení kategorie 6.6.b. Tazatel je povinen v souladu s § 16 písm. b) zákona o integrované prevenci ohlásit příslušnému povolujícímu úřadu plánovanou změnu v provozu zařízení.

2. DALŠÍ ŘEŠENÍ PROBLEMATIKA V SOUVISLOSTI SE ZÁKLADNÍ ZPRÁVOU

V nedávné době se na MŽP obrátilo s dotazem několik pracovníků Krajských úřadů a dalších subjektů. Níže uvádíme některé z nich, společně s reakcí MŽP.

2.1. Přístup na pozemky

Jak řešit situaci, kdy provozovatel zařízení je vlastníkem pouze samotného zařízení, na nějž se vztahuje povinnost zpracování základní zprávy, ale není přitom vlastníkem žádných pozemků v okolí? Jak postupovat v případech, kdy např. vlastník areálu nesouhlasí s potřebnými geologickými průzkumy na svých pozemcích apod.?

Příklad 1: stávající teplárna, umístěná v areálu uhelného dolu, který celý včetně pozemků patří jiné právnické osobě

Příklad 2: zařízení v nových průmyslových zónách, kde jejich provozovatelé často vlastní jen výrobní technologie a halu mají v pronájmu.

Zákon o integrované prevenci neobsahuje žádné ustanovení o vstupu na nemovitosti, které nejsou ve vlastnictví provozovatele zařízení. Současně jednoznačně stanoví, že nositelem povinnosti zajistit zpracování základní zprávy a předložit ji úřadu ke schválení je provozovatel zařízení. Tato povinnost tedy nemůže přejít na jiný subjekt. V případě, že provozovatel **provozuje zařízení na základě smlouvy s vlastníkem pozemku**, měl by mít na základě této smlouvy zajištěno, že mu vlastník pozemku **umožní provozovat zařízení v souladu s právními předpisy**, včetně povinností týkajících se základní zprávy.

V případě, kdy je provozovatel pouze vlastníkem zařízení a nikoli stavby, ve které se nachází, a provozuje zařízení na základě smlouvy s vlastníkem stavby, který není vlastníkem pozemků, na kterých se stavba nachází, lze mít za to, že v takovém případě by ze smlouvy mezi provozovatelem zařízení a vlastníkem stavby a smlouvy mezi vlastníkem stavby a vlastníkem pozemku mělo vyplynout oprávnění provozovatele zařízení využívat pozemek v rozsahu nezbytném pro plnění povinností spojených s provozem zařízení, stanovených právními předpisy, včetně zpracování základní zprávy.

Lze tedy mít za to, že provozovatel zařízení by měl mít na základě smlouvy zajištěn přístup k pozemkům v rozsahu podle prostorového vymezení základní zprávy, určenému podle kapitoly 4 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 288/2013 Sb. Problémy s přístupem na pozemky lze spíše předpokládat v souvislosti se zpracováním podkladové zprávy podle právní úpravy v oblasti geologie v případě, kdy je zpracována pro širší území, než je určeno v kapitole 4, jak je výslovně umožněno v kapitole 6 dané vyhlášky.

Konstatujeme, že ustanovení o vstupu na cizí nemovitosti podle vodního zákona (zejména § 42 týkající se opatření k nápravě) nebo podle zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a její nápravě (§ 9 - vstup na cizí nemovitosti za účelem provedení preventivních nebo nápravných opatření), **nelze aplikovat ve vztahu ke vstupu na cizí pozemek za účelem zajištění zpracování základní zprávy.**

Ve vztahu ke zpracování základní zprávy však podle našeho názoru lze v některých případech aplikovat § 14 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje vstup na cizí pozemky a jejich využívání. Podle § 14 odst. 1 zákona o geologických pracích při záměru provádět geologické práce spojené se zásahem do pozemku jsou organizace povinny před vstupem na cizí pozemek uzavřít s vlastníkem pozemku nebo, není-li možné zjistit

vlastníka, s nájemcem pozemku písemnou dohodu o provádění geologických prací, zřízení pracovišť, přístupových cest, přívodu vody a energie, jakož i provádění nezbytných úprav půdy a odstraňování porostů, popřípadě zřízení staveb. V § 14 odst. 2 zákona o geologických pracích je potom stanoveno, že nedojde-li k dohodě podle odstavce 1, rozhodne příslušný krajský úřad o omezení vlastnických práv vlastníka nebo nájemce nemovitosti uložením povinnosti strpět provedení geologických prací. Rozhodnutí o omezení práv vlastníka nebo nájemce nemovitosti lze vydat pouze ve veřejném zájmu, není-li v rozporu se státní surovinovou politikou, v nezbytném rozsahu, na dobu určitou, za náhradu, a pokud tento zákon nestanoví jinak, podle zvláštního právního předpisu (pozn. odkaz na dřívější stavební zákon, podle platné právní úpravy je relevantní zákon č. 184/2006 Sb., o vyvlastnění) pro dále uvedené případy, mj. pro zjišťování a hodnocení geologických údajů pro tvorbu a ochranu životního prostředí (písm. d)).

Jak vyplývá z § 14 odst. 1 zákona o geologických pracích, podmínkou pro aplikovatelnost § 14 na zpracování základní zprávy je, aby se jednalo o geologické práce spojené se zásahem do pozemku. Vymezení pojmu „zásah do pozemku“ vyplývá z § 2 písm. b) vyhlášky č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek. Podle tohoto ustanovení se technickými pracemi rozumí práce spojené se zásahem do pozemku (zejména kopané zářezy, kopané sondy a rýhy, strojní vrty, šachtice, štoly, úpadnice, jámy nebo jiná důlní díla a střelné práce používané při provádění geologických prací), pokud jsou prováděny pomocí strojních mechanismů a zařízení. Za technické práce se nepovažuje povrchový odběr vzorků hornin, půd a odběr sedimentů povrchových toků, pokud je prováděn ručním nářadím, a z povrchu prováděná měření a pozorování přístroji nebo jejich příslušenstvím.

Pokud je tedy pro účely základní zprávy nutné zpracování podkladové zprávy pro širší území, než je uvedeno v kapitole 4, a ve vztahu k příslušným cizím pozemkům se nejedná o zásah do pozemku ve smyslu vyhlášky č. 369/2004 Sb., potom podle našeho názoru není jiné řešení, než aby provozovatel získal přístup k příslušným cizím pozemkům cestou uzavření soukromoprávní dohody s vlastníkem pozemku.

2.2. Nedostatečné bezpečnostní listy

Při dotazu provozovatele zda má povinnost zpracovat základní zprávu či nikoli, byly zachyceny bezpečnostní listy, které neobsahují všechny náležitosti bezpečnostních listů podle nařízení (ES) č. 1907/2006 (nařízení REACH), v platném znění.

V souvislosti s tím upozorňujeme, že podle nařízení REACH musí dodavatel směsi, která je klasifikovaná jako nebezpečná, poskytnout příjemci bezpečnostní list. **Za správnost údajů uvedených v bezpečnostním listu zodpovídá dodavatel.**

Forma a obsah bezpečnostního listu jsou uvedeny v příloze II nařízení REACH. Bezpečnostní list nebezpečné směsi musí obsahovat informace o složení směsi, tzn., u **jednotlivých složek směsi musí být uveden název látky, číslo CAS, číslo ES, registrační číslo (pokud bylo látce přiděleno), klasifikace látky a koncentrace látky** ve směsi.

V případě, že povolující úřad/provozovatel zjistí, že bezpečnostní list obsahuje nedostatky, měl by se obrátit na dodavatele dokumentu označeného jako „bezpečnostní list“ se žádostí o doplnění informací.

2.3. Sčítání nebezpečných látek

Podle vysvětlivek ke kapitole 5.1. přílohy č. 2 vyhlášky č. 288/2013 Sb. a kritérií podle kapitoly 2.1. metodického dokumentu k problematice základní zprávy lze dovodit, že vzniká povinnost zpracovat základní zprávu vždy, když je pro konkrétní látku nebo směs splněn požadavek na nakládání ve větším rozsahu podle § 2 písm. b) vyhlášky č. 450/2005 Sb. (a současně i další tam uvedená kritéria). Vyhodnocení ve vztahu k uvedeným kritériím najednou je možné plnohodnotně provádět pouze pro dílčí látku nebo směs.

Nicméně v praxi může nastat situace, kdy je v zařízení několik látek nebo směsí, které jednotlivě splňují všechna ostatní kritéria, kromě nakládání ve větším množství – to je plněno pouze součtem těchto látek. Tuto situaci zákon o integrované prevenci, vyhláška č. 288/2013 Sb., ani metodický dokument k problematice základní zprávy konkrétněji neřeší.

Vzhledem k obecnějším odkazům na vodní legislativu v metodickém dokumentu na str. 6 je vhodné v případech, kdy se více látek a směsí v dílčím zařízení velmi blíží splnění parametru na nakládání ve větším rozsahu, vycházet z principů ustanovení vyhlášky č. 450/2005 Sb., Tj. druhá odrážka na str. 6 metodiky by se považovala za splněnou v případě, pokud množství látek nebo směsí splňující podmínky v 1., 3. a 4. odrážce přesahuje v součtu hodnoty uvedené v § 2 písm. b) vyhlášky č. 450/2005 Sb.

V uvedeném ustanovení se hovoří o tom, že „zacházením se závadnými látkami ve větším rozsahu - zacházení se závadnými látkami v kapalném skupenství v zařízení s celkovým množstvím v něm obsažených závadných látek (...) a to v kterémkoliv okamžiku.“

Závadnými látkami se k tomuto účelu rozumí jak nebezpečné, tak zvláště nebezpečné závadné látky – lze je tedy mezi sebou sčítat pro účely porovnání s prahovou hodnotou zacházení ve větším rozsahu.

Při vyplňování tabulky v kapitole 5.1. přílohy č. 2 vyhlášky č. 288/2013 Sb. se v případech, kdy ani jedna látka nebo směs samo o sobě neplní požadavky na zacházení ve větším rozsahu, postupuje následujícím způsobem:

- 1) V rámci zařízení jsou určeny nebezpečné látky a směsi podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí (nařízení CLP).
- 2) Z přehledu jsou odstraněny ty látky, které nelze považovat za nebezpečnou pro životní prostředí podle skupin nebezpečnosti v části 4 přílohy I NEBEZPEČNOST PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí (nařízení CLP).
- 3) Z přehledu jsou odstraněny ty látky, které nejsou zvláště nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami podle přílohy č. 1 zákona o vodách.
- 4) U zbývajících látek je uveden ve sloupci 4 tabulky údaj o maximálním množství uvedené látky nebo směsi v jakémkoliv okamžiku ve smyslu § 2 písm. b) vyhlášky č. 450/2005 Sb. V tabulce se ponechají látky a směsi, které se blíží prahovým hodnotám nakládání ve větším množství v § 2 písm. b) vyhlášky č. 450/2005 Sb.

Ve vztahu k indikátorům a podkladové zprávě podle kapitoly 6 a 7 přílohy č. 2 vyhlášky č. 288/2013 Sb. se obecně postupuje tak, že jsou preferovány látky nebo směsi, které plní kritérium nakládání ve větším rozsahu samostatně. V případě, že kritérium nakládání ve větším rozsahu není plněno jednou konkrétní látkou nebo směsí, ale v součtu, berou se do úvahy při zpracování uvedených kapitol základní zprávy primárně látky a směsi, které se plnění uvedeného kritéria nejvíce blíží, nikoliv všechny, které plní požadavky v bodech 1 až 3.

Vzhledem k tomu, že navržený postup má v legislativě a platné metodice v oblasti integrované prevence pouze obecnější podporu, jedná se o doporučující podklad pro případnou debatu mezi provozovatelem a povolujícím orgánem k předemtné problematice u hraničních případů. Zpracování základní zprávy v těchto případech se zdá pro provozovatele i povolující úřad výhodnější vzhledem k jednoznačnější definici povinností související s ukončením provozu podle § 15a odst. 3 zákona o integrované prevenci, pokud je k dispozici základní zpráva.

3. NOVÝ METODICKÝ POKYN MŽP K NUTONSTI VYPRACOVAT ZÁKLADNÍ ZPRÁVU

Nový metodický pokyn, vydaný ve Věstníku MŽP ročník XIV - leden 2014 - částka 1, ruší a plně nahrazuje metodický pokyn „Indikátory znečištění“ z roku 2011. Pokyn slouží k indikativnímu posuzování úrovně znečištění zemin, podzemní vody a půdního vzduchu na antropogenně znečištěných lokalitách, a to zejména při posuzování průzkumů a výsledků sanací vážně kontaminovaných lokalit.

Metodický dokument k problematice základní zprávy, který se odkazuje na metodický pokyn "Indikátory znečištění" z roku 2011, bude aktualizován. Do aktualizace se postupuje v oblasti základní zprávy podle aktuálního metodického pokynu z ledna 2014 a nikoliv podle pokynu „Indikátory znečištění“ z roku 2011.

4. POKYNY EVROPSKÉ KOMISE K ZÁKLADNÍ ZPRÁVĚ

V Úředním věstníku Evropské unie, C 136, svazek 57, ze dne 6. května 2014, byly zveřejněny Pokyny Evropské komise týkající se základních zpráv podle čl. 22 odst. 2 směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích. Tyto pokyny byly tedy zveřejněny 4 měsíce po účinnosti některých ustanovení zákona o integrované prevenci (viz přechodná ustanovení čl. II zákona č. 69/2013 Sb.)

Cílem těchto pokynů je praktickým způsobem objasnit formulace a záměr směrnice o průmyslových emisích, aby ji členské státy prováděly jednotně. Tyto pokyny však **nejsou právně závazným výkladem směrnice o průmyslových emisích**. Jediným právně závazným textem zůstává samotná směrnice o průmyslových emisích. Oficiální výklad směrnice o průmyslových emisích může nadto poskytnout pouze Soudní dvůr.

5. MONITORING PŮDY A PODZEMNÍCH VOD

Požadavky směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích (IED), vyjádřené v čl. 14 odst. 1 písm. e), čl. 16 odst. 2, čl. 22 odst. 2, lze chápat v tom smyslu, že ukládání požadavků na monitoring půdy a podzemních vod se vztahuje na stejnou situaci provozovatele, ve které vzniká povinnost zpracovat základní zprávu – textace ustanovení je obdobná. Výjimkou je část, kde je text část formulována šířeji při popisu stavu/nakládání s nebezpečnými látkami. Čl. 14 odst. 1 písm. e) hovoří pouze o výskytu (může se tedy jednat z určitého úhlu pohledu i o stávající kontaminaci, která není ve vztahu k provozu zařízení), oproti čl. 22 odst. 2 IED, kde je zmiňováno používání, výroba nebo uvolňování (čímž skupinu nebezpečných látek omezuje na ty, které mají

vazbu na aktuální provoz zařízení). Recitál 22 IED definuje účel monitoringu půdy a podzemních vod ve vztahu k nápravným a preventivním opatřením. Nápravná opatření řeší v IED čl. 7 a zejména čl. 8, které se vztahují k mimořádným událostem, haváriím a nedodržení podmínek povolení (ustanovení jiných evropských předpisů nejsou dotčeny) – IED tedy přímo neřeší kontaminaci, která se netýká provozu stávajícího zařízení v režimu tohoto předpisu.

Nicméně může se vyskytnout situace, kdy je nutné nějakým způsobem monitorovat kontaminaci v místě provozu bez ohledu na její původ (a to nejen časový, ale i s ohledem na to, že kontaminace nemusí pocházet z nebezpečných látek, ale např. z odpadu). IED to umožňuje v čl. 14 odst. 1 odst. b), kde jsou obecněji ošetřeny vhodné požadavky na ochranu půdy a podzemní vody. Nicméně na takto stanovený monitoring se nevztahují požadavky na stanovení frekvence uvedené v čl. 16 odst. 2.

Národní transpozice v zákoně č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů respektuje vzájemný vztah mezi výše uvedenými ustanoveními IED.

Podle § 13 odst. 4 písm. l) (se stanovují v povolení) postupy a požadavky na pravidelnou údržbu zařízení a postupy k zabránění emisím do půdy a podzemních vod a způsoby monitorování půdy a podzemních vod v souvislosti s příslušnými nebezpečnými látkami, které se mohou na daném místě vyskytovat, a s ohledem na možnost znečištění půdy a podzemních vod v místě zařízení.

Minimální frekvence monitoringu v § 15 odst. 8 je stanovena následovně: Úřad stanoví minimální frekvenci monitorování tak, aby bylo zajištěno pravidelné monitorování půdy alespoň jedenkrát za 10 let a pravidelné monitorování podzemních vod jedenkrát za 5 let, není-li toto monitorování založeno na systematickém hodnocení rizika znečištění.

Paragraf 4a odst. 1, který řeší základní zprávu, ji analogicky jako IED formuluje mírně odlišně od ustanovení k monitoringu (pokud jsou v zařízení používány, vyráběny nebo ze zařízení vypouštěny nebezpečné látky, které mohou způsobit znečištění půdy a podzemních vod v místě zařízení,...)

S ohledem na ustanovení IED (jak je uvedeno výše) je tedy nutné interpretovat ustanovení § 13 odst. 4 písm. l) ... v souvislosti s příslušnými nebezpečnými látkami, které se mohou na daném místě vyskytovat, a s ohledem na možnost znečištění půdy a podzemních vod v místě zařízení... jako analogická k § 4a odst. 1. **Povinnost pravidelného monitoringu ve smyslu § 15 odst. 8 se tedy vztahuje pouze na provozovatele, kterým vznikla povinnost zpracovat základní zprávu.**

V případě nutnosti stanovit monitoring půdy a podzemních vod **mimo rámec oblasti nebezpečných látek**, které jsou relevantní pro aktuální provoz zařízení, tak lze využít ustanovení § 13 odst. 4 písm. c) podmínky zajišťující ochranu zdraví člověka a ochranu životního prostředí, zejména ochranu ovzduší, půdy, podzemních a povrchových vod. **Na takto stanovený monitoring půdy a podzemních vod se povinnost pravidelného monitoringu ve smyslu § 15 odst. 8 nevztahuje.**